

Matkalla Postimuseoon

Museovierailua edeltävien tehtävien vastaukset

TEHTÄVÄ 1

Tehtävää yksi voi käyttää tunnin aiheeseen virittävänä tehtävänä. Tehtävän kuvaesitys sisältyy myös tehtävään kaksi. Alla on kerrottu, miten esityksen kuvat liittyvät postiin.

1. Kirjelaatikot

Siniseen kirjelaatikkoon laitetaan 1. luokan posti, joka on perillä seuraavana päivänä. Oranssiin kirjelaatikkoon laitetaan 2. luokan posti, joka on perillä kahden yön jälkeen.

2. Postiauto

Postia kuljetetaan autolla.

3. Lajittelusäkkiteline säkkeineen

Ennen postinumero- ja lajittelukeskusjärjestelmää lähetykset ohjautuivat osoitetoimipaikkaan pelkän paikkakunnan ja kaupunginosan nimen mukaan. Postilähetykset kulkivat postisäkeissä. Lajittelijat lajittelivat postin kaupungin nimen mukaan postisäkkirivistöihin.

4. Rekka ja juna

Postia siirretään junasta autoon kuljetettavaksi. Nykyään postia ei enää kuljeteta junalla.

5. Veneet

Postia on kuljetettu myös veneillä.

6. Postiauto

Posti hankki Adler-merkkisen postiauton vuonna 1911. Autojen hankintaa perusteltiin alentuvilla kustannuksilla hevoskuljetuksiin verrattuna sekä mahdollisuutena koota posti myöhemmin kaupungilta.

7. Postikortti

Vanhan postikortin alalaidassa on kirjoitusta. Postia on kuljetettu myös hevoskärryillä, jotka näkyvät kuvassa.

8. Juna

Postia on kuljetettu junalla. Suomen ensimmäinen rautatie Helsingistä Hämeenlinnan avattiin 1862.

9. Linja-auto

Linja-autoja käytettiin postinkuljetuksessa 1920-luvulta lähtien.

10. Polkupyörä

Postinjakaja voi jakaa postia pyörällä.

11. Postinjakaja

Postinjakaja vie kirjeen perille.

TEHTÄVÄ 2

Kaikkia kysymyksiä ei tarvitse käsitellä jokaisen kuvan kohdalla. Opettaja voi valita muutamia kuvia, joista keskustellaan. Vaihtoehtoisesti luokka voi katsoa aluksi kaikki kuvat, minkä jälkeen keskustelu voi tapahtua kysymysten avulla yleisellä tasolla kaikista kuvista. Tehtävän kaksi b- ja c-kohdissa opettaja voi kiinnittää huomiota siihen, mitä kuljetustapoja postinkantaja käyttää, ja mitkä kuljetustavoista kuuluvat postin muuhun kulkuun.

- a) Millä eri tavoin postia on kuljetettu?
Esityksen perusteella postia on kuljetettu autolla, hevoskärryllä, veneellä, junalla, pyörällä, jalan, rekka-autolla ja linja-autolla.
- b) Mitkä kuljetustavoista ovat edelleen käytössä ja mitkä eivät?
Postia kuljetetaan edelleen postiautolla, rekka-autolla, pyörällä ja jalan. Postia ei kuljeteta enää linja-autolla, ratsain tai hevoskärryllä eikä junalla. Saaristossa posti kulkee yhteysaluksien matkassa, mutta kuvan veneitä ei enää käytetä.
- c) Keksitkö muita tapoja, joilla postia on kuljetettu tai kuljetetaan edelleen?
Postinjakajat kuljettavat postia tällä hetkellä pyörän ja auton lisäksi myös mönkijällä, skootterilla ja kävellen jakelukärryillä. Hevoskärryjen lisäksi kuljetus on aikaisemmin onnistunut myös reellä. Veneiden rinnalle tuli 1800-luvulla höyrylaivoja. Postinjakajat käyttivät 1950-luvulta lähtien omia mopojaan postinjakelussa, ja 1960-luvulla Posti hankki omia mopoja. Lentokone otettiin käyttöön vuonna 1923 ja Helsingin olympialaisissa 1952 postia kuljetettiin myös helikopterilla. Nykyisin posti kulkee esimerkiksi Itella-rekan kyydissä.
- d) Millaisia hyviä ja huonoja puolia eri kuljetustavoilla on?
Esimerkki: Postinkuljetus autolla rasittaa ympäristöä enemmän kuin postinkuljetus jalan tai pyörällä. Postinkuljetus autolla kaupunkien keskustoissa on hankalaa, joten posti kuljetetaan esimerkiksi kävellen. Autolla postia voidaan kuitenkin kuljettaa myös syrjäisiin paikkoihin nopeasti.
- e) Mitkä kuvista sijoittuvat mielestäsi nykyaikaan? Miksi?
Kuvista sijoittuvat nykyaikaan 1, 2 ja 10.

TEHTÄVÄ 3

Kumpi kuvista sijoittuu mielestäsi kauemmas menneisyyteen? Miksi?

- a) Lajittelusäkkiteline säkkeineen sijoittuu kauemmas menneisyyteen. Perusteluina voi toimia esimerkiksi Itella-nimen huomaaminen ja postisäkeistä laatikoihin siirtyminen. Postisäkeissä näkyy Postin vanha logo. Postisäkeistä luovuttiin, kun postin käsittely mekanisoitui. Nimi Itella Oyj otettiin käyttöön vuonna 2007. Posti-nimi vaihtui Itellaan, kun Posti siirtyi Euroopan markkinoille.
- b) Venekuva sijoittuu kauemmas menneisyyteen. Perusteluina voi toimia esimerkiksi se, että linja-auton käyttäminen postinkuljetuksessa on uudempi ilmiö kuin veneellä kuljettaminen. Veneellä postia on kuljetettu jo 1600-luvulta lähtien. Linja-autot otettiin postinkuljetuksen käyttöön 1920-luvulla. Myös venekuvan mustavalkoisuus voi toimia perusteena. Opettajan kannattaa ottaa huomioon, ettei kuvan mustavalkoisuus aina tarkoita kuvan vanhaa ikää.

- c) Postitynnyri sijoittuu kauemmas menneisyyteen. Perusteluina voi toimia esimerkiksi se, että jakelukärret ovat tuttu näky nykyään, kun taas postitynnyriä ei välttämättä osaa yhdistää postinkuljetukseen. Kuvan postitynnyri on 1800-luvulta. Ahvenanmeren ylittävä postireitti oli vaarallinen, minkä takia arvoposti sijoitettiin tynnyreihin. Joutuessaan veden varaan tynnyri jäi kellumaan pinnalle.

TEHTÄVÄ 4

- a) Katso kuvia ja mieti, mihin esineitä on käytetty. Voit keksiä erilaisia tapoja.
b) Mitkä esineistä kuuluvat mielestäsi postinjakajan matkaan? Entä mitkä esineistä ovat hyödyllisempiä postitoimistossa postivirkailijan käytössä?

Postinkantajan esineet:

1 Ase:

Kuvassa on rinnakkaispiippuinen nallilukkopistooli 1850-luvulta. Postinkantajan varusteisiin kuului 1600-luvulta lähtien ase. Aluksi se oli keihäs, myöhemmin miekka tai pistooli turvaksi metsän petoja ja postivarkaita vastaan.

2 Postinkantajan merkit:

2a Vuoden 1636 kuninkaallisessa asetuksessa määriteltiin, että postinkantajalla piti olla erityinen merkki rinnassaan, jolla hän osoitti olevansa virallisella asialla. 1600-luvun merkistä löytyi Ruotsin valtakunnan tunnuksen lisäksi postitorvi.

2b Virkamerkki uusittiin vuonna 1718 ja kuva-aiheeksi vaihtui ratsastava posteljooni, joka vaihtopaikkaa lähestyessään tai tietä vapaaksi pyytäessään puhaltaa torveensa. Merkin kuvalla haluttiin kuvata vallitsevaa postinkuljetuskäytäntöä. Suomen tiet olivat usein niin kapeita ja huonokuntoisia, että posti kuljetettiin jalan. Vuosen 1718 vaiheilla posti kulki Suomessakin jo pääosin ratsain.

2c Suomen siirryttyä osaksi Venäjää 1809 postinkantajien virkamerkkien kuva-aihe piti uusia. Merkkeihin tuli Venäjän keisarin kaksoiskotka-tunnus ja ruotsinkielisen tekstin rinnalle venäjänkielinen teksti.

3 Hattu:

Postiautonkuljettajan virkalakki vuodelta 1956.

4 Postitorvi:

Postinkuljetukseen liittyvät ohjeet painatettiin suomeksi ja ruotsiksi 1800-luvun alussa. Postinkuljettajalla tuli ohjeiden mukaan olla mukanaan postimerkin lisäksi postitorvi, johon puhallettiin tietä vapaaksi pyydettyä sekä merkinä postinkuljettajan saapumisesta. Torvia oli käytetty jo Ruotsin aikana ja uusia hankittiin ainakin vielä 1852.

5 Postitynnyri:

Ahvenanmaan ylittävä postireitti oli vaarallinen, minkä takia arvoposti sijoitettiin tynnyreihin. Vaikka postinkuljettajille olisi käynyt huonosti, posti pysyi pinnalla tynnyrissä. Kuvan postitynnyri on 1800-luvulta.

Postitoimiston esineet:**6 Vaaka:**

Kuvassa on kirjevaaka Ruhalan postiasemalta vuodelta 1903. Kirjeen lähetyshinnan määritti kirjeen paino ja kirjeen kulkema matka. Yhtenäiset postihinnat tulivat käyttöön 1800-luvun puolivälissä.

7 Laskukone:

Laskukone 1950-luvulta. Ennen sähköistä laskinta ja tietokoneita laskemisen apuna käytettiin laskukonetta. Laskukonetta ennen laskettiin helmitaulun avulla.

8 Sulkakynä:

Sulkakynä toimi 1600- ja 1700-luvuilla kirjoitusvälineenä.

9 Punnussarja:

Punnukset toimivat vaa'alla punnitsemisen apuvälineenä.

10 Sähköinen allekirjoitusalus:

Postitoimistossa voidaan käyttää sähköistä allekirjoitusalustaa, jolloin paperia ja kynää ei tarvita allekirjoitukseen.

11 Mustepullo:

Mustepullossa oli kirjoittamiseen tarvittavaa mustetta. Mustekirjoituksen päälle siroteltiin hienoa hiekkaa, joka imi ylimääräisen musteen itseensä. Näin teksti ei päässyt sotkeentumaan. Myöhemmin käytettiin hiekan sijaan musteen kuivainta.

TEHTÄVÄ 5

Valitse jokin edellisen tehtävän esineistä.

- Kirjoita vihkoosi tai kerro parille sanoja, joita esineestä tulee mieleen.
- Kirjoita tarina jostakin tapahtumasta, jossa esine on ollut mukana.
- Kirjoittakaa tai kertokaa ääneen ryhmän kanssa esineeseen liittyvä tarina, johon jokainen kirjoittaa vuorollaan.
- Piirrä tai maalaa kuva, johon sijoitat myös esineen.
- Piirrä sarjakuva, johon sijoitat esineen.

TEHTÄVÄ 6

Laatikaa luokan kanssa yhteiset museosäännöt, jotka jokainen allekirjoittaa. Kirjoittakaa, mitä museossa saa tehdä, ja mitä museossa ei saa tehdä. Tehtävä voidaan suorittaa monella eri tavalla.

Esimerkkejä:

- Luokan yhteinen keskustelu tai pienryhmissä tapahtuva keskustelu
- Jokainen keksii yhden säännön ja piirtää kuvan siitä
- Sääntöjen kokoaminen yhdelle isolle kartongille